

I. *Drumul de la Cuciulata la București -*

Kucsulátáról Bukarestbe vezető út

Google fordítás, minimális korrekcióval!

M-am născut la 18.10.1931 în satul Cuciulata, județul Brașov. Tatăl meu, originar din același sat, era preotul comunei care se găsește pe Valea Oltului și la poalele munților Pierșani, într-un cadru natural de mare frumusețe.

1931.10.18-án születtem a Brassó megyei Cuciulata (Kucsuláta) községben. Ugyanebből a faluból származó édesapám annak a községnek a papja volt, amely az Olt-völgyben és a Piersani-hegység lábánál, gyönyörű természeti környezetben található.

Tata era un preot-țăran pentru că muncea și pământul împreună cu bunicul meu. Acesta revenise din America unde emigrase cu mai mulți tineri din sat înaintea primului război mondial și după ce a lucrat acolo 12 ani a strâns niște bani cu care își făcuse o gospodărie frumoasă.

Apám pap-paraszt volt, mert nagyapámmal együtt földet is művelt. Amerikából tért vissza, ahová az első világháború előtt több fiattal emigrált a faluból, és 12 év munka után összeszedett egy kis pénzt, amiből szép háztartást épített.

Mama mea, deși avea studii superioare, a preferat să devină „doamna preoteasă” a satului și era ființa cea mai blândă, iubitoare, muncitoare, veselă apropiată de toți care veneau să ne ajute la lucrul câmpului. Caracterul ei bazat pe corectitudine, rigurozitate și modestie a avut un rol fundamental în formarea mea ca om.

Édesanyám, bár felsőfokú végzettsége volt, inkább a falu "papnője" volt, és a legszelídebb, szeretetteljesebb, legszorgalmasabb, legvidámabb lény volt mindazokhoz, akik a mezei munkákba jöttek. Méltányosságra, szigorra és szerénységre épülő karakterének alapvető szerepe volt személyi formálódásomban.

Mai am un frate, Mircea, mai mic cu 3 ani și care m-a urmat și cu școala și cu sportul. A jucat și el câteva meciuri la Grivița în prima echipă.

Vă spun aceste lucruri referitoare la originea mea pentru următoarele motive:

Van egy másik testvérem, Mircea, aki 3 évvel fiatalabb, és követett az iskolában és a sportban. A Grivițán is játszott néhány meccset az első csapatban.

A következő okok miatt mondom el ezeket a háttéréről:

- 1.Când eram copil alergam prin munții Pierșanilor cu prietenii mei după animalele care pășteau prin numeroasele poieni ale acestor munți împăduriți. Mergeam la Olt pentru scaldă unde înotam de dimineața până seara.

Gyerekkoromban a Piersani-hegységen keresztül futottam a barátaimmal az erdős hegyek számos rétjén legeltetett állatok után. Az Oltba jártam fürdőzni, ahol reggeltől estig úsztam.

2. Ca elev și student, în vacanțe, deveneam țăran 100% așa că pregătirea fizică mi-am format-o la coasă, treieratul cu batoza, tăiatul lemnelor în pădure, aratul, îngrijirea vitelor și tot ce presupune viața la țară. Când veneam din vacanță, antrenamentele și jocurile de rugby mi se păreau plimbări de sănătate.
- Diákként és diákként a vakáció alatt 100%-ban gazdálkodó lettem, így edzettem fizikailag a kaszánál, csépléssel, erdei favágással, szántással, szarvasmarha gondozással és mindennel, ami a vidéki élettel jár. Amikor visszajöttem a nyaralásról, a rögbiedzés és a mérkőzések egészségügyi sétáknak tűntek.

Cum am ajuns de la Cuciulata rugbyst la Grivița Roșie?

Hogyan jutottam el Cuciulata-ból a Grivița Roșie rögbiig?

Dorința mea ca puști era să-mi fac studiile la București unde aveam multe rude cu o situație materială bună sau chiar foarte bună și care mă impresionau prin vestimentație și comportament.

Gyerekkoromban az volt a vágyam, hogy Bukarestben végezzem tanulmányaimat, ahol sok jó vagy akár nagyon jó anyagi helyzetben lévő rokonom volt, akik ruházatukkal és viselkedésükkel lenyűgöztek.

După cele 4 clase de școală primară făcute în sat, am plecat la liceul „Radu Negru” din Făgăraș de oarece era război și părinții doreau să ne aibă aproape. Așa că bucureștiul era încă departe.

A faluban elvégzett 4 általános iskola után a fogarasi Radu Negru gimnáziumba mentem, mert háború volt, és a szülők szerettek volna minket közelíteni. Bukarest tehát még messze volt.

Liceul din Făgăraș, foarte modern și cu profesori de mare valoare, era renumit prin exigența sa în formarea elevilor. Îmi amintesc că de la internat la liceu erau vreo 2 kilometrii pe care îi parcurgeam la dus și la întors, încolonați și supravegheați de „pedagogi”, iar dimineața, la începutul cursurilor, în marea și frumoasa curte a școlii, care era și un vast teren de sport, eram aranjați pe clase în careu, iar directorul venea să ne „treacă în revistă” urmărind ținuta, curățenia și purtarea numărului matricol.

A fogarasi gimnázium rendkívül modern, kiváló tanárokkal, a tanulók képzsében tanúsított igényességéről volt híres. Emlékszem, hogy az internátustól a gimnáziumig kb 2 kilométert tettünk meg oda-vissza, felsorakoztunk és "pedagógusok" felügyeltek, és reggel az órák elején az iskola nagy és gyönyörű udvarán, ami egyben hatalmas sportpálya is volt, egy téren osztályoztak minket, és az igazgató jött a "szemlére" a megjelenésünkre, szemrevételezésre. számot.

Dar visul meu de a veni la București a rămas așa că în 1947 m-am transferat la liceul „Dimitrie Cantemir”, liceu pe care l-am absolvit în anul 1950. Eram ultima generație care și-a făcut studiile după vechiul sistem școlar de organizare. Au urmat apoi multiple reforme de organizare a învățământului care se continuă și astăzi.

Ám megmaradt az álmom, hogy Bukarestbe kerüljek, így 1947-ben átkerültem a Dimitrie Cantemir gimnáziumba, ahol 1950-ben érettségiztem. Én voltam az utolsó generáció, aki

a régi iskolai szervezeti rendszer szerint tanult. Az oktatásszervezésben számos reform következett, amelyek napjainkban is tartanak.

II. Începuturile la Grivița și perioada marilor turnee franceze - II. A grivițás kezdetek és a nagy francia tornák időszaka

La „Cantemir”, care avea o frumoasă sală de sport, am fost remarcat de doi colegi (Nicu Sipoș și Gelu Petre) pentru vivacitatea și calitățile mele sportive. Ei erau în echipa de juniori ai Griviței și mi-au propus să merg cu ei la antrenamente ca să le devin coleg de echipă. Este adevărat că îmi plăcea foarte mult sportul. La Făgăraș jucam handbal, care era foarte mult practicat în comunitatea săsească, apoi fotbal, volei, baschet, etc. A "Cantemirben", amelynek gyönyörű edzőterme volt, két diáktársam (Nicu Sipoș és Gelu Petre) figyelt fel lendületemre és sportos tulajdonságaimra. A Grivița junior csapatában voltak, és azt javasolták, hogy menjek el velük edzésre, hogy legyek a csapattársuk. Az igaz, hogy nagyon szerettem a sportot. Fogarason kézilabdáztunk, amit a szász közösségben sokat gyakoroltak, majd focit, röplabdát, kosárlabdát stb. űztünk.

În București, rugbyul se juca în acea perioadă la Stadionul Tineretului de la „șosea” și era practicat mai ales de băieții din familiile „bune” care aduseseră acest sport din Franța. Erau băieți frumoși, bine îmbrăcați, iar suporterele lor erau cele mai frumoase și mai elegante fete din București.

Bukarestben akkoriban az Ifjúsági Stadionban "úton" játszottak rögbi, és főleg "jó" családokból származó fiúk űzték, akik Franciaországból hozták ezt a sportot. Jóképű, jólöltözött fiúk voltak, szurkolóik Bukarest legszebb és legelegánsabb lányai.

Cu toate acestea, Grivița, devenită Roșie, deși era formată din muncitori de la Atelerele C.F.R. era deosebit de ambițioasă și era susținută material de sindicatul uzinei. A Grivița azonban, amely Roșie lett, bár a C.F.R. munkásaiból állt. különösen ambiciózus volt, és a gyári szakszervezet anyagilag is támogatta.

Campionatul național era numai în București. Rugbyul nu se răspândise în țară. Exista un campionat de juniori U19, un campionat al „Promoției” U21 și apoi campionatul „Seniorilor”.

Az országos bajnokság csak Bukarestben volt. A rögbi nem terjedt el az országban. Volt egy U19-es junior bajnokság, egy U21-es "Promotion" bajnokság, majd a "Senior" bajnokság.

Îmi amintesc de primul joc de la juniori. Făcusem doar un antrenament „de inițiere în rugby”. Primul meu antrenor a fost nea Nicu Ionescu. Muncitor la Ateliere, comunist idealist, sever și cu mare pasiune pentru rugby, ne-a insuflat spiritul combativ și ne-a transmis pasiunea sa până la fanatism. A făcut, în mod sigur, la vremea lui, cel mai mult pentru ca Grivița să devină o echipă mare.

Emlékszem az első meccsre a középkorból. Csak egy „bevezetést a rögbibe” edzésen végeztem. Az első edzőm Nicu Ionescu volt. Műhelymunkás, kommunista idealista, szigorú és nagy szenvedéllyel a rögbi iránt, belénk oltotta a harcias szellemet, és a

fanatizmusig továbbította szenvedélyét. A maga idejében minden bizonnyal ő tette a legtöbbet azért, hogy a Grivița nagycsapattá váljon.

În primul meci m-au pus să joc linia a III-a post pe care poți să-l joci foarte bine, să ai multe apariții în joc sau să nu te vezi deloc. Și pe acest post am rămas toată cariera mea rugbystică cu apariții în joc din ce în ce mai numeroase și mai eficace. Az első meccsen a 3. sorban játszottam, olyan poszton, ahol nagyon jól lehet játszani, sok tolongás van a játékban, vagy el tud tűnni az ember. És ebben a pozícióban maradtam egész rögbi pályafutásom során, egyre hatékonyabb szerepléssel a játékban.

Dar marea șansă a Griviței a fost apariția lui Gică Pârcălăbescu pe care îl consider părintele meu spiritual în sport. A fost un extraordinar jucător, antrenor și mai ales om. De fapt a fost un vizionar al jocului modern. Deși legăturile noastră cu rugbyul european erau inexistente, nea Gică a înțeles că înaintașii nu trebuie să rămână numai câștigători de baloane în tușă și la grămadă, și că ei trebuie să fie în același timp mobili cu o bună tehnică a paselor și să participe la un joc mai elaborat împreună cu linia de treisferturi. A jucat pilier, uvertură și fundaș. Combativitatea era desigur atributul specific postului său în echipă, cel de pilier. Ca antrenor a făcut din Grivița o echipă de luptători aproape fanatizați, nu atât prin discursul său, ci mai ales prin jocul lui personal din teren. De Grivița nagy lehetősége Gică Pârcălăbescu felbukkanása volt, akit lelkiatyámnak tartok a sportban. Rendkívüli játékos volt, edző és mindenekelőtt ember. Valójában a modern játék látnoka volt. Bár kapcsolataink nem léteztek az európai rögbivel, de Gică megértette, hogy a tolongás játékosoknak nem szabad csak az érintésben és a kupacban szerzett labdák győztesei maradniuk, ugyanakkor mozgékonyak kell lenniük, jó passztechnikával, és a háromnegyedes vonallal együtt egy kidolgozottabb játékban kell részt venniük. Pillért, nyitót és háromnegyedet is játszott. A harciasság természetesen a csapatban betöltött pozíciójának, a pillérnek a sajátos tulajdonsága volt. Edzőként már-már fanatikus harcosokból álló csapattá tette Grivițát, nem is annyira a beszédével, hanem főleg a pályán játszott személyes játékával.

Alături de nea Gică Pârcălăbescu mai erau, să nu uităm, mari combatanți: Cocor, Milea, Titi Picu, Bombi Zamfir, Ciobanu Marin și toți ceilalți de la care am învățat că rugbyul este un joc de contact fizic total pe care dacă poți să-l faci e bine, dacă nu e mai bine să te duci la sporturi mai „moi”. Acești jucători erau cu 10 – 12 ani mai în vârstă ca mine, atunci când am debutat în prima echipă la vârsta de 19 ani. Am fost adoptat repede în echipă, încurajat, ajutat și mai ales inoculat în „spiritul grivițean” care însemna fidelitate, devotament, respect, onoare, mândrie, combativitate, inventivitate și în egală măsură foarte multă muncă în antrenamente. Din aceste motive, toată cariera mea sportivă mi-am desfășurat-o numai la un singur club, trecând prin toate etapele vieții în sport: junior, senior, căpitan de echipă, jucător-antrenor, antrenor. Din 1947 până în 1987.

Gică Pârcălăbescu mellett voltak, ne felejsük el, remek harcosok: Cocor, Milea, Titi Picu, Bombi Zamfir, Ciobanu Marin és a többiek, akiktől megtudtam, hogy a rögbi egy totális fizikai kontakt játék, amit ha csinálunk, akkor jó, ha nem, akkor jobb "puhább" sportot választani. Ezek a játékosok 10-12 évvel idősebbek voltak nálam, amikor 19 évesen debütáltam az első csapatban. Gyorsan beilleszkedtem a csapatba, biztattak, segítettek és különösen beoltottak a „grivițe-szellemmel”, ami hűséget, odaadást, tiszteletet, becsületet, büszkeséget, harciasságot, találékonyságot és ugyanannyi edzőmunkát jelentett. Ezen okok miatt az egész sportpályafutásomat egyetlen klubnál töltöttem, végigjártam a sportélet minden szakaszát: junior, felnőtt, csapatkapitány, játékos-edző, edző. 1947-től 1987-ig.

Știu că sunt cel mai longeviv jucător al Griviței și mă mândresc cu acets lucru. În anii 50 au apărut Dinamo și C.C.A – Steaua de astăzi. Acestea au fost echipe profesionale de la nașterea lor. Recrutau cei mai buni rugbiști din țară, îi plăteau extrem de bine și aveau condiții de pregătire excelente. Și cu toate acestea Grivița avea un „mental” care îi făcea să câștige foarte multe jocuri în fața lor. De altfel, rugbyul a fost singurul sport în care Dinamo și Steaua nu dominau total sportul românesc.

Tudom, hogy én vagyok a Grivița leghosszabb ideig volt játékosa, és erre büszke vagyok. Az 50-es években megjelent a Dinamo és a C.C.A – Steaua de ma. Ezek születésüktől fogva profi csapatok voltak. Az ország legjobb rögbijátékosait toborozták, rendkívül jól megfizették őket, és kiváló edzési feltételekkel rendelkeztek. És mindezzel együtt Grivițának volt egy "mentalitása", ami miatt sok meccset megnyertek előttük. Valójában a rögbi volt az egyetlen olyan sportág, amelyben a Dinamo és a Steaua nem uralta teljesen a román sportot.

Perioada cea mai frumoasă a fost aceea de jucător, apoi lucrurile au devenit mai solicitante. Ca jucător-antrenor (1958 - 1964), responsabilitățile devin mult mai mari, deși eu ca mentalitate mă simțeam mai mult jucător. Dar răspundeam de pregătirea echipei, antrenamente, cantonamente, deplasări, jocuri internaționale printre care erau și cele din Cupa Campionilor Europeni ce reprezentau o mare responsabilitate. Și consider că am reușit să dau tot ce am avut mai bun, deși au fost, așa cum se întâmplă în sport, și insuccese.

A legjobb időszak játékoskénti volt, aztán a dolgok megerőltetőbbé váltak. Játékos-edzőként (1958-1964) a felelősség sokkal nagyobb, bár mentálisan inkább játékosnak éreztem magam. De én voltam a felelős a csapat felkészüléséért, edzéséért, edzőtáboraiért, kirándulásaiért, nemzetközi meccseiért, amelyek között volt az Európa Bajnokok Kupáján is, ami nagy felelősséget jelentett. És úgy gondolom, hogy a legjobbat sikerült kihoznom magamból, bár, ahogy a sportban lenni szokott, voltak kudarcok is.

Vreau să menționez că și în calitate de antrenor, m-am bucurat de totalul sprijin al jucătorilor, cu toate că erau, mulți dintre ei, mai în vârstă ca mine. Nu a existat nici un conflict între jucători sau jucători și conducere, nu a existat nimic care să dăuneze forței echipei. În plus, suportul spectatorilor, majoritatea salariați ai Griviței, participanți la jocuri și la antrenamente, suportul conducerii uzinei, au creat un climat foarte bun pentru performanța sportivă.

Szeretném megemlíteni, hogy edzőként is élveztem a játékosok teljes támogatását, bár sokan idősebbek voltak nálam. Nem volt konfliktus sem a játékosok, sem a játékosok és a vezetőség között, nem volt semmi, ami ártott volna a csapat erejének. Emellett a nézők támogatása, a Grivița dolgozóinak többsége, a játékokon, edzéseken résztvevők, a gyárvezetés támogatása nagyon jó légkört teremtett a sportteljesítményhez.

Acum aș dori să dau câteva date statistice ale performanțelor Griviței și apoi numele unor jucători care au fost componenții echipelor pe care eu le consider cele mai performante în perioada în care am fost jucător, jucător-antrenor și antrenor:

Most szeretnék néhány statisztikai adatot közölni Grivița teljesítményéről, majd néhány olyan játékos nevét, akik játékosként, játékos-edzőként és edzőként szerepeltek az általam legeredményesebb csapatokban:

1. Câștigarea Campionatului României în anii 1948, 1950, 1955, 1957, 1958, 1959, 1960, 1962, 1966, 1967, 1970, 1993.
Román bajnokság megnyerése 1948-ban, 1950-ben, 1955-ben, 1957-ben, 1958-ban, 1959-ben, 1960-ban, 1962-ben, 1966-ban, 1967-ben, 1970-ben,

1993-ban.

2. Câștigarea Cupei României în anii 1948, 1978, 1982, 1986.
Román Kupa megnyerése 1948-ban, 1978-ban, 1982-ben, 1986-ban.
3. Finalista Cupei Campionilor Europeni, 1962 – Beziers – Grivița 11 – 3.
Európa Bajnokok Kupája döntős, 1962: Beziers – Grivița 11 – 3
4. Câștigătoarea Cupei Campionilor Europeni, 1964 – Grivița – Mont de Marsan 10 – 0.
Európa Bajnokok Kupája, 1964: Grivița – Mont de Marsan 10-0
5. Scoția – Grivița 6 – 3 în 1982, un rezultat extraordinar pentru un club românesc, contra echipei Scoției, câștigătoarea „Marelui Șlem” în turneul celor 5 Națiuni din aceeași perioadă,
Skócia – Grivița 6 – 3 1982-ben, rendkívüli eredmény egy román klubnál, a skót csapat ellen, aki "Grand Slam" győztes az 5 Nemzet tornán ugyanekkor

După prima finală pierdută în 1962, conducătorii echipei din Beziers, au apreciat valoarea Griviței și ne-au invitat să facem un turneu de trei jocuri în Franța, în perioada sărbătorilor de iarnă, când exista în campionatul francez o scurtă vacanță. Rezultatele bune din acest prim turneu, au făcut ca foarte mulți ani să fim invitați în aceeași perioadă, pentru a face 3 – 4 meciuri în Franța. În jocurile din aceste turnee, echipa se autodepășea ca prestație sportivă. Erau meciuri extraordinar de frumoase, într-o perioadă frumoasă a anului, așa că primeam numeroase invitații de la mari echipe. Aceste turnee, devenite tradiționale, au constituit un mare stimulent pentru toți jucătorii care aveau astfel posibilitatea să se întreacă cu cele mai bune echipe franțuzești, care la rândul lor veneau și ele în România. Mă refer la La Voulte, campioana Franței și unde jucau frații Camberabero, Toulon, Beziers, etc.

Az 1962-es első döntő elvesztése után a beziersi csapat vezetői felértékeltek Grivița értékét, és meghívtak minket egy hárommeccses franciaországi turnéra, a téli szünetben, amikor a francia bajnokságban volt egy rövid vakáció. Az első tornán elért jó eredmények azt eredményezték, hogy hosszú évekig ugyanabban az időszakban kaptunk meghívást, hogy 3-4 mérkőzést játszunk Franciaországban. E tornák játékaiban a csapat sportteljesítményként felülmúlta önmagát. Rendkívül szép meccsek voltak, az év gyönyörű időszakában, így számos meghívást kaptunk nagy csapatoktól. Ezek a hagyományossá vált tornák nagy ösztönzést jelentettek minden játékos számára, akik így a legjobb francia csapatokkal versenyezhettek, amelyek viszont Romániába is érkeztek. A La Voulte-ra gondolok, a francia bajnokra, ahol a Camberabero fivérek játszottak, Toulon, Beziers stb.

Turneele respective au făcut mult bine rugbyului românesc, care în lipsa mijloacelor electronice de azi și a unei literaturi tehnice de specialitate, a putut să cunoască modul în care se joacă rugbyul de înalt nivel. Deplasările în Franța și mai târziu în Anglia, le făceam cu trenul, într-un vagon special amenajat, cu cușete, cu un salon pentru masă și o mică bucătărie. Cu acest vagon, pus la dispoziție de C.F.R., călătoria era gratuită. Era privilegiul echipei noastre de feroviari.

Azok a versenyek nagyon jót tettek a román rögbinek, amely a mai elektronikus eszközök

és a szakirodalom hiányában megtanulhatta, hogyan játsszák a magas szintű rögbi. Vonattal utaztunk Franciaországba, később Angliába, egy speciálisan felszerelt kocsin, priccsel, étkezővel és kis konyhával. Ezzel a kocsival, amelyet a C.F.R. bocsátott rendelkezésre, az utazás ingyenes volt. Vasutas csapatunk kiváltsága volt.

Revin la cele două finale din Cupa Campionilor Europeni. Cum era organizată această competiție ? Ideea de a o crea a fost a marelui Albert Ferasse, președintele Federației Franceze de Rugby și care, după părerea mea, a fost cel mai mare președinte din istoria rugbyului mondial. De altfel el a fost primul care a propus crearea Campionatului Mondial de Rugby. Inițial anglo-saxonii nu au fost de acord, dar după doi ani I.R.B. a propus organizarea primei ediții a R.W.C. în 1987 în Australia și Noua Zeelandă. Ferasse, care era și președintele F.I.R.A. cunoștea valoarea echipelor europene (britanicii au refuzat să participe la această competiție) astfel încât a propus ca națiunile mai mici să joace jocuri preliminare de calificare, iar campioana Franței să joace direct în finală cu echipa calificată. În acei ani, campioana României, adică Grivița, juca doar în fazele finale ale calificărilor și nu avea nici o problemă să se califice în finală. Adversare au fost Maroc, Cehoslovacia, Germania, membre fondatoare ale F.I.R.A.

Visszatérek a Bajnokok Európa Kupájának két döntőjébe. Hogyan szervezték meg ezt a versenyt? A létrehozásának ötlete a nagyszerű Albert Ferasse-é volt, a Francia Rögbi Szövetség elnöke, aki véleményem szerint a világrögbi történetének legnagyobb elnöke volt. Valójában ő volt az első, aki javaslatot tett a rögbi világbajnokság létrehozására. Kezdetben az angolszászok nem egyeztek bele, de két év múlva az IRFB javasolta az első RWC megszervezését. 1987-ben Ausztráliában és Új-Zélandon zajlott. Ferasse, aki egyben az F.I.R.A. elnöke is volt, ismerte az európai csapatok értékét (a britek nem voltak hajlandók részt venni ezen a versenyen), ezért azt javasolta, hogy a kisebb nemzetek játsszák az előselejtezőt, Franciaország bajnoka pedig közvetlenül a döntőt a kvalifikált csapattal. Azokban az években a román bajnok, azaz Grivița csak a kvalifikáció utolsó szakaszában játszott, és nem okozott gondot a döntőbe jutás. Az ellenfelek Marokkó, Csehszlovákia, Németország, a F.I.R.A. alapító tagjai voltak.

În acei ani, Cortina de Fier era foarte puternică și competițiile de acest gen erau extrem de rare. Din fericire președintele Federației Române de Rugby, Emil Drăgănescu, era un fin intelectual și care ca viceprim-ministru și mai ales mare iubitor al rugbyului a influențat decisiv, participarea României la această competiție. De altfel exista și un turneu al țărilor comuniste, denumit Cupa Păcii, câștigată sistematic de România. În lotul echipei României, pentru această competiție, erau de fiecare dată 8 – 10 jucători de la Grivița. Se făceau cantonamente lungi și obositoare. Competiția în sine era obositoare cu meciuri dese și destul de multe: România, Polonia, Cehoslovacia, R.D.G.

Azokban az években a vasfüggöny nagyon erős volt, és az ilyen jellegű versenyek rendkívül ritkák. Szerencsére a Román Rögbi Szövetség elnöke, Emil Drăgănescu kiváló értelmiségi volt, aki miniszterelnök-helyettesként és különösen a rögbi nagy szerelmeseként döntően befolyásolta Románia részvételét ezen a versenyen. Volt egy kommunista országok tornája is, a Béke Kupa, amelyet rendszeresen Románia nyert meg. A román csapatban erre a versenyre minden alkalommal 8-10 grivița játékos érkezett. Hosszú és fárasztó táborokat tartottak. Maga a verseny fárasztó volt a gyakori meccsekkel és jó néhány: Románia, Lengyelország, Csehszlovákia, NDK..

În prima finală din 1962 cu Beziers, jumătate din echipa Griviței a fost plecată pentru Cupa Păcii, mai mult de o lună înainte de finală. Jucătorii rămași în țară nu aveau competiție și îmi era foarte greu să-i aduc în forma sportivă maximă pentru această finală. Cei care veneau după Cupa Păcii erau foarte obosiți. Așa îmi explic de ce Grivița

nu a jucat la potențialul maxim în acea finală pe care am pierdut-o.

1962 első döntőjekor Beziers-szel Grivița csapatának fele távozott a Békekupára, több mint egy hónappal a finálé előtt. Az országban maradt játékosoknak nem volt versenyük, és nagyon nehezen tudtam őket maximális sportformába hozni erre a döntőre. Akik a Béke Kupa után jöttek, nagyon fáradtak voltak. Ezzel magyarázom, hogy Grivița miért nem játszott teljes formájában abban a döntőben, amit elveszítettünk.

La a doua finală am convenit ca grivițenii să nu mai facă parte din lotul pentru Cupa Păcii. Beneficiind de tot lotul am făcut o pregătire fizică la munte, apoi la București unde am găsit adversari valoroși pentru jocuri amicale. Astfel că, bine pregătiți și dornici de a ne revanșa după eșecul din prima finală cu Beziers, am reușit să câștigăm contra echipei Mont de Marsant în care au fost mulți internaționali francezi, printre care binecunoscuții frați Boniface, Lacroix, Douga, Darrony, Amestoy, Cazals, etc.

A második döntő előtt megegyeztünk abban, hogy a Grivița játékosok már nem szerepelnek a Békekupáért küzdő csapatban. A teljes csapat előnyeit kihasználva elvégeztünk egy erőnléti edzést a hegyekben, majd Bukarestben, ahol értékes ellenfelekre találtam a barátságos mérkőzésekre. Így hát jól felkészülve és bosszút állva a Beziers-szel elszenvedett döntő kudarca után sikerült nyernünk a Mont de Marsant csapata ellen, amelyben számos francia válogatott szerepelt, köztük a jól ismert Bonifác fivérek, Lacroix, Douga, Darrony, Amestoy, Cazals stb.

Jocul a fost întrerupt cu câteva minute înainte de timpul regulamentar, de către arbitrul italian Pozzi ca urmare a brutalităților repetate la care s-au dedat francezii și mai ales Andre Boniface, care nu au acceptat să piardă. După raportul observatorului F.I.R.A., Boniface a fost suspendat și a pierdut turneul cu echipa Franței din Africa de Sud. Aș dori să spun că pentru acest joc am avut tot sprijinul în pregătirea echipei din partea antrenorului federal Nicu Pădureanu, un om competent, prietenos și plin de energie. A fost un om generos, acre a știut și la echipa națională să transmită permanent un suflu pozitiv, optimist, propice marilor performanțe.

A meccset a rendes játékidő előtt néhány perccel az olasz Pozzi játékvezető állította le, a franciák és főleg Andre Boniface ismételt brutalitása miatt, aki nem fogadta el a vereséget. A megfigyelő F.I.R.A. jelentése után Bonifácot felfüggesztették, és elvesztette a tornát a francia csapattal Dél-Afrikában. Szeretném elmondani, hogy erre a meccsre minden támogatást megkaptam a csapat felkészülésében Nicu Pădureanu szövetségi edzőtől, egy hozzáértő, barátságos és energikus embertől. Nagylelkű, egyszerű ember volt, azt is tudta, hogyan sugározzon tartósan pozitív, optimista légkört, ami nagyszerű teljesítményt eredményez, még a válogatottba is.

III. Turneele din Marea Britanie – A brit meccsek

După război s-au reluat întâlnirile cu Franța, dar mai ales cu Cehoslovacia. În perioada 1946 – 1951 echipa franceză cu care s-a jucat cele mai multe meciuri a fost F.S.G.T. adică selecționata sindicatelor din Franța. Era o echipă foarte puternică și în care figurau, în unele meciuri jucători internaționali francezi. Au fost 5 jocuri în acest interval de timp. Desigur că și echipa României se numea Selecționata Sindicală.

A háború után újrakezdődtek a találkozók Franciaországgal, de különösen Csehszlovákiával. 1946 és 1951 között az a francia csapat, amellyel a legtöbb mérkőzést játszották, az F.S.G.T. vagyis a francia szakszervezetek választják ki. Nagyon erős csapat volt, amelyben néhány meccsen francia válogatott játékosok is feltűntek. Ebben az időben 5 meccs volt. A román csapatot természetesen Szakszervezeti Csapatnak is hívták.

De fapt, primul meu meci internațional, în anul 1951, l-am disputat la Brașov contra FSGT-ului. Aveam mai puțin de 20 de ani. De atunci am rămas în echipa națională până în anul 1964 când am disputat ultimul meu meci contra Franței la București. În anul 1958 am devenit căpitanul echipei. La începutul anilor 50, echipa României a purta numele de Locomotiva sau Selecționata Bucureștiului atunci când juca cu echipe de club străine. De fapt jocul era practicat în acel timp numai la București, iar echipele din care se selecționau jucători erau Grivița, Steaua și Dinamo.

Valójában az első nemzetközi meccsemet 1951-ben játszottam Brassóban az FSGT ellen (a francia Munkás Sport- és Testnevelési Szövetség). 20 évesnél fiatalabb voltam. Azóta a válogatottban maradtam egészen 1964-ig, amikor az utolsó meccsemet Franciaország ellen játszottam Bukarestben. 1958-ban a csapat kapitánya lettem. Az 50-es évek elején a román csapatot Locomotivának vagy Seleccionata Bukarestnek hívták, amikor külföldi klubcsapatokkal játszott. Valójában a játékot akkor még csak Bukarestben gyakorolták, és a Grivița, a Steaua és a Dinamo csapatai közül választottak ki játékosokat.

După FSGT au mai venit la București echipe de club din Franța cum au fost Paris Univesite Club, Perpignan și Selecționata Parisului. Prima echipă britanică a fost Swensea din Țara Galilor (1954). Rezultatul (23 – 12), dar și jocul echipei noastre i-au făcut să ne invite pentru anul următor să facem un turneu în Marea Britanie. A fost desigur pentru noi începutul unei ere, în evoluția rugbyului românesc, care ne-a consacrat pe plan internațional. Antrenorul echipei, Nicu Pădureanu, denumit de englezi „litle man, big job”, a creat o stare de spirit în echipă prin care ne-a scos orice complex în fața valoroaselor echipe pe care le-am întâlnit. Am câștigat cu Swensee (19 – 3), am pierdut la Cardif (3 – 6) și am remizat cu Harlequins (9 – 9). Sunt încă foarte mândru că am fost primul român care a marcat o încercare pe terenul „templului mondial” al rugbyului, Twickenham.

Az FSGT után Franciaországból olyan klubcsapatok érkeztek Bukarestbe, mint a Paris University Club, a Perpignan és a Paris Selection. Az első brit csapat a walesi Swensea volt (1954). Az eredmény (23 – 12), de csapatunk játéka is arra készítette őket, hogy a következő évre meghívjanak minket egy nagy-britanniai turnéra. Számunkra ez egy olyan korszak kezdete volt a román rögbi fejlődésében, amely nemzetközileg is elfogadottá tett bennünket. A csapat edzője, Nicu Pădureanu, az angolok által "kisember, nagy munka"-nak nevezett csapat olyan lelkiállapotot teremtett a csapatban, amellyel minden kisebbségi érzést eltávolított az értékes csapatok előtt, akikkel találkoztunk. Győztünk Swensee-vel (19–3), veszítettünk Cardiffban (3–6) és döntetlent játszottunk a Harlequins-szel (9–9). Még mindig nagyon büszke vagyok arra, hogy én voltam az első román, aki célt vitt a rögbi "világtemplomának", Twickenhamnek a pályáján.

Jocul bun și rezultatele onorabile au făcut ca și pentru anul 1956 să fim invitați în Anglia pentru un turneu de 3 jocuri. Am jucat cu Leicester Tigers (6 – 6), am câștigat la Gloucester (10 – 6) și din nou un egal la Bristol (6 – 6). Ziarele englezești, dar și cele din țară, au fost pline de elogii față de jocul nostru organizat, disciplinat și foarte deschis. Englezii spuneau că avem stilul de joc franțuzesc, ceea ce era adevărat. Echipa noastră din acei ani era formată din jucători care nu aveau masa și forța britanicilor, dar în schimb aveau o foarte bună tehnică individuală și erau deasemenea, foarte rapizi. Practicam un joc agreabil.

A jó játék és a megtisztelő eredmények azt eredményezték, hogy 1956-ra meghívást kaptunk Angliába egy 3 meccses tornára. A Leicester Tigersszel játszottunk (6–6), nyertünk Gloucesterben (10–6) és ismét döntetlent játszottunk Bristolban (6–6). Az angol újságok és az ország lapjai is tele voltak dicsérettel szervezett, fegyelmezett és nagyon nyílt játékunkról. Az angolok azt mondták, hogy a francia játéktílusunk van, ami igaz is volt. Csapatunk azokban az években olyan játékosokból állt, akik nem rendelkeztek a britek tömegével és erejével, viszont nagyon jó egyéni technikával bírtak és nagyon gyorsak voltak. Kellemes játékot produkáltunk.

Din păcate, în acele vremuri, unii jucători nu aveau „viză”, adică nu puteau călători în țările occidentale. Un astfel de jucător a fost Mitică Ghiuzelea. Mitică a fost, și cred că nu greșesc, una dintre cele mai mari aripi de $\frac{3}{4}$ din lume în acel timp. În tuneul din 1955 a „rămas” Stan Luric care era titular pilier, dar care putea juca și centru ! Vă închipuiți ce pilieri aveam, Pârcălăbescu și Luric care puteau juca pe posturi de $\frac{3}{4}$! Viteză, mobilitate și tehnică individuală desăvârșită aveau acești băieți extraordinari. Sajnos abban az időben néhány játékosnak nem volt „vízuma”, vagyis nem utazhattak nyugati országokba. Az egyik ilyen játékos Mitică Ghiuzelea volt. Mitica volt, és azt hiszem, nem tévedek, akkoriban a világ egyik legnagyobb $\frac{3}{4}$ játékosa. Az 1955-ös túrán Stan Luric "visszamaradt" aki pillért, de centert is tudott játszani! Képzeltetitek, milyen pilléreink voltak, Pârcălăbescu és Luric, akik $\frac{3}{4}$ pozícióban játszhattak! Ezek a rendkívüli fiúk gyorsasággal, mozgékonyasággal és tökéletes egyéni technikával rendelkeztek.

După tuneul din 1956, când echipa noastră câștigase o notorietate în Marea Britanie, conducătorilor din București le-a fost frică să nu mai rămână și alți jucători sau poate chiar știau că vor rămâne. În aceste condiții cu 2 zile înainte de plecare turneul din 1957 a fost suspendat. A fost o stupeoare în Anglia unde erau vândute biletele, angajate hotelurile, transportul, etc.

Az 1956-os út után, amikor csapatunk híressé vált Nagy-Britanniában, a bukaresti vezetők attól féltek, hogy más játékosok nem maradnak, vagy talán tudták is, hogy maradnak. Ilyen feltételek mellett 2 nappal az indulás előtt letiltották az 1957-es versenyt. Ez rémálom volt Angliában, ahol jegyeket árultak, szállodákat béreltek, közlekedést stb. szerveztek

Lipsa de corectitudine a conducătorilor sportului din România, a făcut ca britanicii să nu mai joace cu noi timp de aproape 20 de ani. Rugbyul românesc a pierdut a pierdut foarte mult în credibilitate, iar jucătorii au fost dezamăgiți, demoralizați și privați de bucuria unor deplasări interesante care desigur ar fi contribuit la creșterea valorii jocului nostru.

A romániai sportvezetők tisztességtelensége miatt a britek csaknem 20 évre felhagytak velünk. A román rögbi veszített, sokat veszített hitelességében, a játékosok pedig csalódottak, demoralizálódtak és megfosztottak az érdekes utazások örömétől, ami természetesen hozzájárult volna játékunk értékének növeléséhez.

IV. Perioada jocurilor contra Franței - *A Franciaország elleni mérkőzések időszaka*

A rămas Franța ca mare putere rugbystică cu care am continuat să jucăm practic în fiecare an. Primul joc l-am avut la București în 1957. În deschidere fusese jocul de fotbal România B – Polonia B. Erau 80.000 de spectatori. Desigur, o parte veniseră pentru meciul de fotbal, dar la jocul nostru cu Franța care a urmat nu a plecat niciun spectator. Așa se face că la aceea vreme în Guinness Book a fost menționat ca fiind numărul cel mai mare de spectatori care au fost vreodată la un joc de rugby.

Franciaország továbbra is nagy rögbihatalom maradt, amellyel gyakorlatilag minden évben együtt játszottunk. 1957-ben volt az első meccsünk Bukarestben. A nyitás a Románia B - Lengyelország B labdarúgó mérkőzés volt. 80 000 néző volt. Természetesen néhányan eljöttek a focimeccsre, de az azt követő francia meccsünkre egyetlen néző sem távozott. Ez az oka annak, hogy akkoriban a Guinness könyvben ez volt a legtöbb néző, aki valaha is részt vett egy rögbi meccsen.

Jocul a fost foarte spectaculos cu răsturnări de scor imprevizibile. Spre sfârșitul jocului, în minutul 60, scorul ne era favorabil 15 – 6. Era ceva de neînchipuit pentru mulțimea de ziariști francezi și români. Cei dintâi, în contact permanent cu media franceză, era uluită de ce se întâmplă pe teren. Dar valoarea și experiența jucătorilor francezi și-a spus cuvântul. În minutul 60, la scorul de 15 – 12, au marcat o încercare și au egalat (valoarea încercării în acel timp era de 3 puncte). Pentru noi un rezultat egal nu era rău, dar n-a fost să fie așa. În ultimul minut, de la mijlocul terenului, de lângă tușă, fundașul Vanier a marcat o lovitură de pedeapsă după ce balonul a lovit bara orizontală, a sărit în cea verticală și a căzut în terenul de țintă. Mare dezamăgire, dar și mai mare încredere-ne-a produs acel meci.

A meccs nagyon látványos volt, kiszámíthatatlan fordulatokkal. A játékrész vége felé, a 60. percben 15-6 volt a mi javunkra. Ez valami elképzelhetetlen volt a francia és román újságírók tömege számára. A francia médiával állandó kapcsolatban álló előbbieik megdöbbentek a helyszínen történtek előtt. De a francia játékosok értéke és tapasztalata önmagáért beszélt. A 60. percben 15-12-es állásnál próbálkoztak, és egyenlítették (a cél értéke ekkor 3 pont volt). Számunkra a döntetlen eredmény nem volt rossz, de nem is volt az. Az utolsó percben a pálya közepéről, az oldalvonal közeléből a védő Vanier lőtt egy büntetőt, miután a labda a vízszintes lécet találta el, a függőlegesen megpattant és a kapuba esett. Nagy csalódás, de még nagyobb önbizalmat produkált az a meccs.

Încrederea a fost prea mare pentru că în luna decembrie a aceluiaș an am fost bătuți de francezi la Bordeaux cu 6 esuri la 0 (39 – 0). Vorbind despre acets joc, îmi amintesc că pe lângă o supra încredere în forțele noastre s-a manifestat și o mare oboseală din cauza jocurilor din vară de la Moscova cu ocazia Festivalului Mondial al Tineretului unde am avut jocuri grele, solicitante. Practic nu am avut nici o perioadă de recuperare. Așa că eram obosiți fizic și mental. A mai fost și o greșeală de alcătuire a grămezii și mai ales a liniei a III-a unde am jucat alături de Pârcălăbescu (pilier de obicei) și Dimitriu (linia a II-a de obicei). Francezi ne-au jucat pe $\frac{3}{4}$ unde fără acoperirea liniei a III-a, ne-au marcat cele 6 încercări. A fost o dramp acets rezultat. Conducerea sportului românesc a întrerupt seria jocurilor cu Franța timp de 3 ani de frica unor înfrângeri la scor.

Túl nagy volt az önbizalom, mert még ugyanazon év decemberében a franciáktól kaptunk

ki Bordeaux-ban 6 céllal 0-ra (39-0). Ha erről a játékról beszélünk, úgy emlékszem, hogy az erőnkbe vetett túlzott önbizalom mellett nagy fáradtság is volt a moszkvai nyári játékok miatt, az Ifjúsági Világfesztivál alkalmából, ahol kemény, megerőltető meccseket vívtunk. Gyakorlatilag nem volt felépülési időszakunk. Tehát fizikailag és lelkiileg is elfáradtunk. A csapat összeállításában is volt hiba, és különösen a 3. sorban, ahol Pârcălăbescu (általában pillér) és Dimitriu (általában 2. soros) mellett játszottam. A franciák $\frac{3}{4}$ hullámon játszottak velünk a 3. sor fedezete nélkül, 6 kísérletünket ők szerezték. Súlyos eredmény volt. A román sport vezetése kiütéses vereségtől tartva 3 évre megszakította a Franciaországgal vívott meccsek sorozatát.

Am reluat seria jocurilor cu francezii în 1960. Am câștigat acel meci cu 11 – 5. A fost probabil cea mai valoroasă victorie a noastră, pentru că era prima în fața unei mari națiuni rugbystice. Am jucat ca disperății, de frica unei noi umiliri ca cea de la Bordeaux în fața a 55.000 de spectatori veniți numai pentru rugby. A fost un joc deosebit de „aspru” pentru că francezii nu puteau concepe să piardă contra României după ce câștigaseră în acel an Marele Șlem, adică au câștigat toate jocurile contra echipelor britanice.

1960-ban folytattuk a sorozatot a franciákkal. Ezt a meccset 11-5-re nyertük meg. Valószínűleg ez volt a legértékesebb győzelmünk, mert ez volt az első győzelmünk egy nagyszerű rögbi nemzet ellen. Úgy játszottunk, mint a kétségbeesettek, félve egy újabb megaláztatástól, mint amilyen Bordeaux-ban volt, 55 000 néző előtt, akik csak rögbiért jöttek. Különösen "kemény" volt ez a meccs, mert a franciák nem tudták elképzelni, hogy Románia ellen vereséget szenvedjenek, miután abban az évben megnyerték a Grand Slam-bajnokságot, vagyis az összes meccset megnyerték a brit csapatok ellen.

După acest joc a urmat o perioadă fastă în jocurile cu Franța, în care, timp de 4 ani ei nu ne-au învins. A meccs után egy nagyszerű időszak következett a Franciaországgal vívott meccseken, amelyben 4 évig nem győztek le minket.

În 1961, la Bayonne am făcut un rezultat egal (5 – 5). Am avut bucuria să marchez un eseu pe care l-a transformat Sandu Penciu și am condus aproape tot jocul. Francezii au revenit din nou și ne-au egalat dintr-o fază absolut norocoasă. Ion Sora a vrut să prindă un balon în terenul nostru de țință, care ar fi ieșit afară dincolo de linia de balon mort, mai ales pentru că terenul era foarte glisant. Din păcate a făcut un „en avant”, mingia i-a sărit în față, ajungând la Maracq care a marcat. Îmi aduc aminte de acel joc foarte bine: Francezii aveau 3 centrii formidabili: frații Boniface și Bouquet. L-au pus pe Bouquet la uvertură, care avea o tehnică de fixare- debordare extraordinară. Eu jucam pe fundul tușii și aveam obligația să ies în apărare direct pe uvertură pentru a crea un om în plus în apărarea liniei de $\frac{3}{4}$.

1961-ben Bayonne-ban döntetlent játszottunk (5–5). Örömmre szolgált, hogy pontozhattam egy esszét, amelyet Sandu Penciu átalakított, és szinte az egész játékot én vezettem. A franciák ismét visszajöttek, és egy teljesen szerencsés szakaszból egyenlítettek velünk. Ion Sora egy labdát akart elkapni a célmezőnkben, ami kiment volna a holtlabda vonalon túlra, különösen azért, mert a pálya nagyon csúszós volt. Sajnos "en avant" csinált, a labda elé pattant, Maracqhoz ért, aki célt szerzett. Nagyon jól emlékszem arra a meccsre: a franciáknak 3 félelmetes centerük volt: Boniface és Bouquet testvérek. A nyitányba betették Bouquet-t, akinek rendkívüli szett-túlsordulási technikája volt. A sor alján játszottam, és kötelességem volt közvetlenül a nyíláson védekezni, hogy egy extra embert hozzak létre a $\frac{3}{4}$ vonal védelmében.

La o tentativă de placaj, prin minutul 30, Bouquet m-a evitat, iar eu am făcut un mare

efort să-l plachez. Terenul era glisant, anevoios. În acets efort mi-am făcut o ruptură de mușchi la piciorul drept desupra genunchiului. În acei ani nu erau permise schimbările de jucători în timpul jocului. Intram 15 și cine avea accidentați juca în 14 sau 13 oameni sau îi țineau pe acei accidentați în teren ca „figuranți”. Desigur era o mare greșeală din punct de vedere medical. Eu am rămas în teren cu mari dureri în alergare. Dar am continuat să joc și chiar am reușit să marchez eseu nostru cu o pătrundere de 15 m. printr-o pădure de francezi. Am terminat jocul fericit, dar după duș mergeam efectiv într-un picior. Au trecut câteva luni până am început să alerg din nou. E adevărat că medicina sportivă era extrem de slabă în acele vremuri. De fapt atunci se puneau bazele acestei specializări.

Egy szerelési kísérletnél, a 30. perc környékén Bouquet elkerült, én pedig nagy erőfeszítést tettem, hogy levédekezzem. A terep csúszós, nehéz volt. Ebben az erőfeszítésben elszakítottam egy izmot a jobb lábamban a térd felett. Azokban az években a játékoscsere nem volt megengedett játék közben. 15-en neveztünk, a sérültek pedig 14 vagy 13 emberben játszottak, vagy "statisztaként" tartották a pályán a sérülteket. Természetesen orvosi szempontból nagy hiba volt. Futás közben nagy fájdalommal maradtam a terepen. De folytattam a játékot, és még az esszénket is sikerült pontoznom egy 15 méteres behatolással a franciák érdekében. Boldogan fejeztem be a játékot, de a zuhany után hatékonyan egy lábon jártam. Eltelt néhány hónap, mire újra elkezdtem futni. Igaz, hogy a sportorvoslás rendkívül gyenge volt akkoriban. Valójában ennek a szakiránynak az alapjait akkor rakták le.

În anul următor, 1962, la București (55.000 spectatori), după un joc mai puțin spectaculos, dar foarte disputat, am câștigat al doilea joc contra francezilor cu 3 – 0 printr-o lovitură de pedeapsă realizată de Penciu. În 1963 am jucat la Toulouse. A fost unul dintre cele mai frumoase jocuri contra francezilor. Îmi aduc aminte că Dragomirescu a marcat o încercare pe care Penciu a transformat-o. Cu 5 minute înainte de final conduceam cu 6 – 3 dar francezii ne-au egalat. După acest scor, în ultimul minut, a existat o fază de joc pe care nu o voi uita toată viața. Este un mare regret și anume acela de a nu-i fi bătut, pentru prima dată, pe francezi la ei acasă. Cum a fost faza ? Pe linia de 22 a francezilor am avut o grămadă cu introducerea noastră. Demiul de mele era Costel Stănescu, colegul meu de la Grivița. Aveam cu el o combinație care funcționa bine. Imediat după talonarea balonului de către noi eu mă desprindeam din grămadă și mă plasam pe partea dreaptă a acesteia la 3 – 4 metri în spate.

A következő évben, 1962-ben, Bukarestben (55 000 néző) egy kevésbé látványos, de nagy küzdelmes játék után Penciu büntetőjével 3-0-ra nyertük meg a franciák elleni második meccset. 1963-ban Toulouse-ban játszottam. Ez volt az egyik legszebb meccs a franciák ellen. Emlékszem, hogyan ért el Dragomirescu célt, amit Penciu váltott. 5 perccel a vége előtt 6-3-ra vezettünk, de a franciák egyenlítettek. E pontozás után, az utolsó percben következett a játéknak egy olyan szakasza, amelyet életem végéig nem fogok elfelejteni. Nagyon sajnálom, hogy nem először verték meg otthonukban a franciákat. Milyen volt a fázis? A francia 22-es vonalon volt egy csomó a próbálkozásunk. Keresztapám Costel Stănescu volt, a griviței kollégám. Volt egy kombinációm vele, ami jól működött. Közvetlenül azután, hogy eltaláltuk a labdát, kiszakadtam a tömegből, és a jobb oldalára helyezkedtem, 3-4 méterrel lemaradva.

Urma pasa lui Costel către mine și eu încercam un drop-gol. Am făcut mișcarea și am trecut balonul printre buturile francezilor. Ar fi fost 9 – 6 dacă arbitrul galez Gwyne Walters nu ar fi anulat drop-golul. A fost nedrept pentru că a dictat refacerea grămezii pe motiv că balonul nu a fost corect talonat. Dacă ar fi fost așa, de ce nu a fluierat imediat și ar fi dictat reintroducerea imediată a balonului în grămadă ? De la introducerea balonului și ieșirea lui din grămadă, pasa lui Costel, dropul meu au trecut multe secunde. Cred că s-

a speriat că-i vom bate pe francezi la ei acasă. Refăcând grămada am încercat aceeași schemă de joc. Și ce credeți că s-a întâmplat ? Balonul a lovit bara verticală dreapta și a căzut afară din but și arbitrul a fluierat sfârșitul jocului. Ce frustrate pentru noi ! L-am revăzut pe Walters, după mai mulți ani în Țara Galilor și i-am reamintit faza. Mi-a spus foarte amabil că el a considerat că un meci nul ar fi mulțumit pe toată lumea ! Recunosc că nici astăzi nu sunt satisfăcut deloc nici de decizia lui din teren și nici de răspunsul lui.

Következett Costel passza felém, és megpróbálkoztam egy drop-golással.

Megmozdultam, és a franciák feneke közé passzoltam a labdát. 9-6 lett volna az állás, ha Gwyne Walters walesi játékvezető nem érvényteleníti a bedobott gólt. Igazságtalan volt, mert a kupac átdolgozását kérte, azzal az indokkal, hogy a labda nem volt megfelelően lenyomva. Ha ez a helyzet, miért nem fújta azonnal a sípot, és nem diktálta a ballon azonnali visszahelyezését a kupacba? Sok másodperc telt el a labda bevezetése és a kupacból való kilépése, Costel beadása, az én cseppem óta. Szerintem attól félt, hogy hazai pályán megverjük a franciákat. A verem újrakészítésénél ugyanazt a játéktervet próbáltam ki. És szerinted mi történt? A labda egyenesen a jobb oldalt találta el, kiesett a kapuból, a játékvezető pedig lefújta a meccs végét. Milyen frusztráló számunkra! Sok év Wales után újra láttam Walterst, és emlékeztettem a fázisra. Nagyon kedvesen elmondta, hogy szerinte egy döntetlen mindenki elégedett lett volna! Bevallom, még ma sem vagyok elégedett sem a pályán hozott döntésével, sem a válaszával.

Au fost 4 ani în care cu 2 victorii și 2 jocuri nule în Franța, echipa României a atras interesul opiniei mondiale rugbystice asupra valorii sale. Am avut desigur și alte victorii asupra Franței obținute de alte generații, victorii foarte frumoase dintre care trebuie amintită prima victorie a României în Franța în 1990 la Auch. Antrenor a fost Teodor Rădulescu – Răgălie, iar echipa României era formată din jucători excepționali de valoroși. Până în 1990, România a obținut deasemenea rezultate excelente și cu țările britanice: Țara Galilor (12 – 13, la Cardiff), cu Irlanda (13 – 13), cu Scoția (6 – 12), cu Anglia (15 – 22) și mai ales marele succes cu Țara Galilor la Cardiff în 1988, victorie cu 15 – 9 .

Volt 4 év, amikor a román válogatott 2 franciaországi győzelemmel és 2 döntetlennel felkeltette a világ rögbivéleményének érdeklődését értékéről. Természetesen voltak más nemzedékek által elért győzelmeink is Franciaország felett, nagyon szép győzelmeink, amelyek között emlékeznünk kell Románia első franciaországi győzelmére 1990-ben Auchban. Az edző Teodor Rădulescu – Răgălie volt, a román csapat pedig kiemelkedően értékes játékosokból állt. 1990-ig Románia is kiváló eredményeket ért el a brit országokkal: Wales (12-13, Cardiff), Írország (13-13), Skócia (6-12), Anglia (15-22) és különösen az 1988-as walesi cardiffi nagy siker, 15-9-es győzelem.

V. Cariera de conducator – *Vezetői karrier*

Anii treceau, fiul meu Octavian creștea frumos atât ca elev premiant la liceul Lazăr, cât și ca rugbyst junior. Bine „asistat” de către soția mea Cornelia, profesoară de educație fizică și care fusese și ea o mare voleibalistă (vice campioană mondială la Paris în 1955), Octavian a devenit internațional în echipa României de seniori în anii 1980, apoi a rămas în Franța. În prezent, întors în România este patronul unei societăți care face parte dintr-un mare concern francez și este în același timp președintele Comitetului Olimpic și Sportiv Român.

Teltek-múltak az évek, a fiam, Octavian gyönyörűen nőtt fel mind a Lazar gimnázium

díjnyertes diákjaként, mind junior rögbijátékosként. A feleségem, Cornelia testnevelő tanárnő jól "asszisztált", aki szintén remek röplabdázó volt (1955-ben Párizsban világbajnoki címvédő), Octavian az 1980-as években a román felnőttválogatottban lett nemzetközi játékos, majd Franciaországban maradt. Jelenleg Romániába visszatérve tulajdonosa egy nagy francia konszernhez tartozó cégnek, és egyben a Román Olimpiai és Sportbizottság elnöke is (később az európai rögbiszövetség elnöke 2 cikluson át!).

Revenind la trecut, în 1964, la 33 de ani, am decis să „abandonez” cariera de jucător. Atât la Grivița, cât și la echipa națională. Dar legătura mea cu rugbyul nu s-a încheiat și nici măcar nu a scăzut în intensitate. La Grivița din jucător-antrenor am rămas doar antrenor. Vă mărturisesc că mi-a fost mult mai greu să stau pe banca de antrenor, decât să fiu în teren. E teribil. În teren ești „înăuntru” poți lua decizii în joc, ești aproape de jucători, prin jocul propriu poți influența jocul. Pe tușe mai mult suferi decât te bucuri ! Și am stat „pe tușe” din 1964 până în 1987 când după plecarea lui Octavian în Franța am fost destituit ca incapabil să educ tinerii sportivi în spirit comunist !

Visszatérve az időben, 1964-ben, 33 évesen úgy döntöttem, hogy "felhagyok" a játékoskarrierrel. A Grivițánál és a válogatottnál is. De a rögbivel való kapcsolatom nem szűnt meg, sőt intenzitása nem is csökkent. A Grivițánál játékos-edző léteimből csak edző maradtam. Bevallom, sokkal nehezebb volt az edzői kispadon ülni, mint a pályán lenni. Szörnyű. A terepen "bent" tudsz dönteni a játékban, közel állsz a játékosokhoz, saját játékkal tudod befolyásolni a játékot. Amikor köhögysz, többet szenvedsz, mint élvezed! És 1964-től 1987-ig "sötétben" voltam, amikor Octavian franciaországi távozása után elbocsátottak, mivel képtelen vagyok fiatal sportolókat kommunista szellemben nevelni!

Profesional, până în 1987, am lucrat ca cercetător, fiind șeful secției de Construcții la Institutul de Cercetări Feroviare. Câțiva ani buni am făcut parte din Comitetul Director al oficiului de Cercetări Feroviare Europene. După plecarea lui Octavian în Franța, aceste funcții mi-au fost interzise, așa că m-am angajat ca simplu inginer la Uzina de prefabricate din Militari unde era director bunul meu prieten Aurică Bojenescu, fost și el un bun taloneur la Grivița, Petroșani și Progresul. După Revoluție mi-am reluat funcția la Institutul de Cercetări, dar am renunțat să revin ca antrenor la Grivița unde erau deja ca antrenori doi dintre foști mei jucători Ermil Pasache și Ion Stroe, doi băieți admirabili și grivițeni pur-sânge.

Szakmailag 1987-ig kutatóként dolgoztam, a Vasútkutató Intézet Építőipari részlegének vezetőjeként. Több évig tagja voltam az Európai Vasútkutatói Iroda Irányító Bizottságának. Octavian franciaországi távozása után ezek a pozíciók tiltottak voltak számomra, így egyszerű mérnökként helyezkedtem el a hadsereg előregyártó gyárban, ahol jó barátom, Aurică Bojenescu volt az igazgató, jó könyvelő volt Grivițán, Petroșaniban és Progresulban is. A forradalom után újra a Kutatóintézetben helyezkedtem el, de lemondtam arról, hogy edzőként visszatérjek Grivițára, ahol két korábbi játékosom, Ermil Pasache és Ion Stroe, két csodálatra méltó fiú és tiszta vérű grivițai származású már edző volt.

Odată cu marile schimbări de după Revoluție, conducerile federațiilor sportive s-au depolitizat, federațiile au devenit persoane juridice, iar președinții și birourile federale au fost alese liber de către cluburi. Pentru câteva luni, ca președinte interimar, a fost ales Mihai Nicolescu, eu fiind ales vicepreședinte, iar în iunie 1990 am avut onoarea să fiu ales președintele Federației Române de Rugby. Timp de 2 mandate, adică până în 1998, am deținut această poziție. A fost o perioadă deosebit de grea pentru rugbyul românesc. Sportul a încetat să mai fie susținut financiar de către stat. Sindicatele aproape

că nu au mai existat, cluburile de rugby (ca și din alte sporturi), care aveau suportul material asigurat de unele mari industrii, au dispărut odată cu dispariția acestor mari industrii. Primii care au fost concediați au fost sportivii. Majoritatea s-au lăsat de sport, iar cei mai buni au emigrat în special la cluburile din Franța și Italia, deși au fost unii jucători care au plecat și în Marea Britanie.

A forradalom utáni nagy változásokkal a sportági szövetségek vezetése depolitizálódott, a szövetségek jogi személyek lettek, az elnököket és a szövetségi hivatalokat a klubok szabadon választották. Néhány hónapra Mihai Nicolescut választották meg ideiglenes elnöknek, engem választottak alelnöknek, 1990 júniusában pedig az a megtiszteltetés ért, hogy a Román Rögbi Szövetség elnökévé választottak. 2 mandátumig, azaz 1998-ig töltöttem be ezt a tisztséget. Különösen nehéz időszak volt ez a román rögbi számára. Megszűnt a sport állami támogatása. Szakszervezetek szinte nem is léteztek, a rögbi egyesületek (mint más sportágakban is), amelyek néhány nagy iparág anyagi támogatásával rendelkeztek, ezeknek a nagy iparágaknak a megszűnésével eltűntek. Elsőként a sportolókat bocsátották el. A legtöbben otthagyták a sportot, a legjobbak pedig főleg Franciaországba és Olaszországba vándoroltak ki, bár volt, aki Nagy-Britanniába is ment.

Atunci s-a văzut solidaritatea internațională a rugbyului. La 20 aprilie 1990 a avut loc la Londra un joc între Leii Britanici și o Selecționată Europeană în scopul colectării de fonduri în folosul rugbyului românesc. Suma obținută a fost folosită câțiva ani buni pentru achiziționarea de baloane și ghețe de rugby (care nu se fabricau în România) și care au fost distribuite tuturor cluburilor de rugby de juniori și seniori. Fără acest joc, la organizarea căreia a avut un rol foarte important prietenul nostru Chris Thau, colaborator apropiat al I.R.B., rugbyul românesc putea decade până la un punct de unde ar fi revenit cu și mai mare dificultate. Apariția profesionismului în rugby, în 1996, a făcut ca toate echipele mari să devină și mai puternice, iar cele mai mici și mai slabe. S-a cerat astfel o diferență mare între valorile echipelor la scară mondială care, din fericire, așa cum s-a văzut la ultima Cupă Mondială, a început să se diminueze.

Aztán meglátszott a rögbi nemzetközi szolidaritása. 1990. április 20-án Londonban meccset rendeztek a brit Lions és egy európai csapat között, hogy pénzt gyűjtsenek a román rögbi javára. A megszerzett összeget több éven keresztül (nem Romániában gyártott) rögbilabdák és cipők vásárlására fordították, amelyeket minden junior és senior rögbi klubnak kiosztottak. Enélkül a játék nélkül, amelynek lebonyolításában Chris Thau barátunknak, az IRB közeli munkatársának volt nagyon fontos szerepe, a román rögbi odáig fajulhatott volna, hogy még nehezebb lett volna felépülni. A rögbi professzionalizmusának megjelenése 1996-ban minden nagy csapatot még erősebbé, a kisebbeket pedig gyengébbé tette. A csapatok értékrendje között tehát világméretű nagy különbségre volt szükség, ami szerencsére, ahogy az a legutóbbi vb-n is látható volt, csökkenni kezdett.

Pe plan internațional, după 1990 am fost ales vicepreședinte F.I.R.A., responsabil cu problemele tehnice și de dezvoltare. În același timp F.I.R.A., a angajat un antrenor de mare valoare, Robert Antonin, cu care am stabilit strategia activității în acest domeniu. Am organizat stagii de antrenori pentru diferite niveluri (juniori, tineret, seniori) am creat centre de excelență regională animate de antrenori din zonele respective, s-au elaborat materiale tehnice pentru antrenori, etc.

Nemzetközi szinten 1990 után az F.I.R.A. műszaki és fejlesztési kérdésekért felelős alelnökévé választottak. Ugyanakkor a F.I.R.A.-nál felvettem egy remek tréner, Robert Antonin, akivel közösen kialakítottam a tevékenység stratégiáját ezen a területen. Edzői gyakorlatokat szerveztünk különböző szintű (juniorok, fiatalok, idősök) számára,

regionális kiválósági központokat hoztunk létre az adott területek edzői által animáltak, technikai anyagokat dolgoztunk ki edzők számára stb.

În 1996, am avut onoarea de a fi ales de F.I.R.A. ca reprezentantul acesteia în Comitetul de Conducere al I.R.B. În această calitate, timp de 4 ani (un mandat) am pledat în fața marilor națiuni pentru ridicarea nivelului de joc al echipelor naționale, astfel încât rezultatele jocurilor de la Cupa Mondială să devină mai puțin previzibile, așa cum se petrece de altfel în alte sporturi. Se știe că în acea perioadă erau 5 echipe care dominau jocul: Noua Zeelandă, Australia, Africa de Sud, Anglia și Franța. Am pledat, deasemenea, ca jucătorii internaționali care jucau în alte țări, să fie eliberați de cluburile lor pentru a-și reprezenta propria țară în jocurile internaționale. În cei patru ani petrecuți la I.R.B., cred că am reușit să contribui la conștientizarea reprezentanților marilor națiuni, că este în interesul acestora să facă competițiile mai echitabile și mai atractive.

1996-ban abban a megtiszteltetésben volt részem, hogy megválasztottak a F.I.R.A. képviselőjének az I.R.B. Intézőbizottságában. Ebben a minőségben 4 évig (egy mandátum) könyörögtem a nagy nemzetek előtt, hogy emeljék a válogatottak játékszínvonalát, hogy a vb-mérkőzések eredményei kevésbé legyenek kiszámíthatóak, ahogy az más sportágakban történik. Ismeretes, hogy abban az időben 5 csapat uralta a játékot: Új-Zéland, Ausztrália, Dél-Afrika, Anglia és Franciaország. Azt is támogattam, hogy a más országokban játszó nemzetközi játékosokat a klubjaik engedjék el, hogy saját országukat képviselhessék a nemzetközi játékokon. Az I.R.B.-nél eltöltött négy év alatt, úgy gondolom, sikerült hozzájárulnom ahhoz, hogy a nagy nemzetek képviselői tudatosuljanak abban, hogy érdekük a versenyek igazságosabbá, vonzóbbá tétele.

Voi aminti mereu numele unui mare vizionar, care din păcate a plecat prea devreme dintre noi, fostul președinte al I.R.B., Vernon Pugh, un mare galez care a înțeles primul că din fondurile obținute la Cupele Mondiale, o cotă importantă trebuie să fie atribuite națiunilor mai mici. Această contribuție continuă și astăzi, iar rezultatele se văd. Am pledat deasemenea ca echipele din grupul 2 valoric cum ar fi Samoa, Tonga, Fiji, Canada, SUA și România să aibă posibilitatea de a juca, anual, câteva meciuri cu marile echipe. Acest lucru s-a întâmplat, iar rezultatele au fost extraordinare. În ultima perioadă se organizează anual câteva competiții cum ar fi: Churchill Cup, IRB Nation Cup, IRB Pacific Cup, unde alături de țările din grupa a II-a valorică, participă reprezentantele marilor țări rugbystice.

Mindig emlékezni fogok egy nagy látnok nevére, aki sajnos túl korán távozott közülünk, az I.R.B. egykori elnökére, Vernon Pugh-ra, egy nagyszerű walesi származására, aki először értette meg, hogy a világbajnokságokon megszerzett pénzekből fontos részesedést kell a kisebb nemzetekre fordítani. Ez a hozzájárulás ma is folytatódik, és az eredmények láthatóak. Azt is támogattam, hogy a 2. értékcsoporthoz tartozó csapatok, mint például Szamoa, Tonga, Fidzsi-szigetek, Kanada, az USA és Románia kapjanak lehetőséget évente néhány mérkőzésre a nagy csapatokkal. Ez megtörtént, és az eredmények rendkívüliek voltak. Mostanában évente több versenyt is rendeznek, mint például: Churchill Kupa, IRB Nation Cup, IRB Pacific Cup, ahol a 2. kör országaival együtt a nagy rögbi országok képviselői vesznek részt. (a magyar szövetségnek is ekkor adódott lehetősége, hogy az akkori lehetőségekhez képest komoly éves támogatást kapott az ifjúsági munka folytatására – szerk.)

De-a lungul carierei mele în rugby, am primit mai multe distincții cum ar fi aceea de Maestru Emerit al Sportului, Antrenor Emerit, Vicepreședinte de onoare al F.I.R.A., Președinte de onoare al F.R.R. Menționez deasemenea că figurez în Enciclopedia

Română, ca un fost mare rugbyst.

Rögbi pályafutásom során számos díjat kaptam, mint például Emeritus Master of Sports, Emeritus Coach, F.I.R.A. tiszteletbeli alelnöke, F.R.R. tiszteletbeli elnöke. Azt is megemlítem, hogy a Román Enciklopédiában szerepelek, mint egykori nagyszerű rögbijátékos.

Revenind la echipa noastră națională trebuie să-mi exprim regretul că jucătorii români internaționali nu mai au aceleași sentimente de mândrie națională le-au avut generațiile mai vechi. Mulți refuză să vină din Franța la jocurile României, invocând tot felul de motive, iar atunci când vin le lipsește motivația, se gândesc la avantaje materiale pe care le-ar putea obține, joacă reținut ca să nu se accidenteze. Pe scurt le lipsește ambiția de a-și reprezenta țara cu toate resursele lor fizice și mentale. Păcat pentru că potențial valoric există, dar el nu se exprimă în joc deoarece mentalul jucătorilor este în altă parte. Pe vremea mea un joc internațional era o mare sărbătoare și toți doream să ne demonstrăm nouă și spectatorilor că suntem la nivelul cel mai bun. Să sperăm că odată cu evoluția mentalităților din țara noastră să avem și jucători de rugby care să fie mândri că sunt români și să-și arate talentul și dârzenia în toate meciurile internaționale. Visszatérve válogatottunkra, sajnálatomatt kell kifejeznem amiatt, hogy a nemzetközi román játékosokban már nincs olyan nemzeti büszkeség érzése, mint az idősebb generációkban. Sokan mindenféle okra hivatkozva nem hajlandók eljönni Franciaországból a romániai meccsre, és amikor jönnek, hiányzik a motivációjuk, átgondolják, milyen anyagi előnyökhöz juthatnak, visszafogottan játszanak, hogy ne sérüljenek meg. Röviden: hiányzik belőlük az ambíció, hogy minden fizikai és szellemi erőforrásukkal képviseljék országukat. Kár, mert az értékpotenciál létezik, de nem fejeződik ki a játékban, mert a játékosok mentalitása máshol van. Az én időmben egy nemzetközi meccs nagy ünnep volt, és mindannyian be akartuk bizonyítani magunknak és a nézőknek, hogy a legjobb szinten vagyunk. Bízunk benne, hogy a mentalitás alakulásával hazánkban is lesznek olyan rögbiseink, akik büszkék arra, hogy románok, és minden nemzetközi mérkőzésen megmutatják tehetségüket és elszántságukat.

Viorel Morariu

Ianuarie 2008. január